

UNIVERZITET U BEOGRADU

EKONOMSKI FAKULTET

NASTAVNO-NAUČNOM I IZBORNOM VEĆU

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

25-03-2022	
Opis	831/2

Odlukom Izbornog veća Univerziteta u Beogradu - Ekonomskog fakulteta br. 324/2, donetoj na sednici održanoj 9.2.2022. godine, određeni smo u Komisiju za pripremu izveštaja po konkursu za izbor u zvanje i zasnivanje radnog odnosa jednog docenta (u daljem tekstu: Komisija) za užu naučnu oblast Međunarodni ekonomski odnosi.

Na konkurs objavljen u listu „Poslovi“ Nacionalne službe za zapošljavanje br. 975 od 23.2.2022. godine prijavila se jedna kandidatkinja:

1. dr Aleksandra Đorđević, saradnik na međunarodnim projektima u Naučno-istraživačkom centru Univerziteta u Beogradu - Ekonomskog fakulteta.

Pristupno predavanje je održano 23.3.2022. godine na Univerzitetu u Beogradu – Ekonomskom fakultetu pred ovom Komisijom. Tema pristupnog predavanja je bila „Fleksibilnost deviznih kurseva – uzroci i posledice“.

Nakon detaljnog razmatranja konkursnog materijala i ocene održanog pristupnog predavanja prijavljenje kandidatkinje, Komisija Nastavno-naučnom i izbornom veću Univerziteta u Beogradu - Ekonomskog fakulteta podnosi sledeći

REFERAT

1. Osnovni podaci o kandidatkinji

Aleksandra Đorđević je rođena 28.9.1988. godine u Čupriji gde je završila osnovnu školu kao đak generacije i Gimnaziju kao nosilac Vukove diplome. Školske 2007/2008. godine upisala je Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu. Diplomirala je 2011. godine na smeru Međunarodna ekonomija i spoljna trgovina, podmodul Spoljna trgovina, sa prosečnom ocenom 9,13. Tokom studija bila je stipendista Ministarstva prosvete Republike Srbije. Master akademske studije na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu upisala je 2011. godine. Smer Međunarodno poslovanje preduzeća završila je sa prosečnom ocenom 10,0. Master rad pod nazivom „Mesto i uloga stranih direktnih investicija u međunarodnim tokovima kapitala“ odbranila je juna meseca 2013. godine. Doktorske studije na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu upisala je marta 2014. godine. Na studijskom programu Ekonomija ostvarila je prosečnu ocenu 9,78. Tokom trajanja doktorskih studija pohađala je letnju školu za mlade ekonomiste – „Sarajevo 2019, Data

Analysis for Public Policy“. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Uticaj deviznih kurseva na izvoz zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope: analiza na nivou sektora“ odbranila je 18. oktobra 2021. godine na Univerzitetu u Beogradu - Ekonomskom fakultetu, pred komisijom koju su činili: prof. dr Radovan Kovačević (mentor), prof. dr Boško Živković, prof. dr Predrag Bjelić, prof. dr Radmila Dragutinović Mitrović i prof. dr Miloš Todorović.

U periodu od februara 2012. do juna 2014. godine bila je angažovana kao demonstrator na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, na predmetu Međunarodne finansije. U zvanje asistenta izabrana je juna meseca 2014. godine za užu naučnu oblast Međunarodni ekonomski odnosi. Izvodila je vežbe na predmetima Međunarodne finansije, Ekonomski odnosi Srbije sa inostranstvom i Međunarodna ekonomija. Od 2019. godine nastavu izvodi i na predmetu International Economics u okviru zajedničkog programa Londonske škole ekonomije (London School of Economics and Political Science – LSE) i Ekonomskog fakulteta u Beogradu. Trenutno je angažovana kao saradnik na međunarodnim projektima u NICEF-u. U svom naučno-istraživačkom radu fokusirana je na pitanja iz oblasti međunarodne ekonomije, međunarodnih finansija, međunarodnih ekonomskih odnosa Srbije, deviznih kurseva, stranih direktnih investicija itd. Objavila je veći broj naučnih radova iz pomenutih oblasti od kojih su neki prezentovani na domaćim i međunarodnim konferencijama. Učestvovala je na nekoliko domaćih i međunarodnih projekata koji su blisko povezani sa užom naučnom oblašću kojom se bavi.

Aleksandra Đorđević poseduje nekoliko sertifikata iz oblasti Međunarodnih ekonomski odnosa, na osnovu seminara i kurseva koje je pohađala, što svedoči o kontinuiranom usavršavanju kandidatkinje u ovoj oblasti. U julu 2014. godine predstavljala je Srbiju na seminaru Konferencije Ujedinjenih nacija o trgovini i razvoju u trajanju od tri nedelje (UNCTAD 29th Regional Course on Key Issues on the International Economic Agenda for countries with economies in transition). U periodu novembar-decembar 2015. godine pohađala je kurs Svetske trgovinske organizacije pod nazivom „Trade finance and the WTO“. U cilju usavršavanja svojih profesionalnih kompetencija učestvovala je na „29th Conference of the International Trade and Finance Association“ koja je održana u Livornu (Italija) u maju 2019. godine kada je od eminentnih stručnjaka iz svoje uže naučne oblasti dobila vredne sugestije koje su oblikovali dalji tok njenog naučno-istraživačkog rada. Pored toga, prisustvovala je predavanju profesorke Héléne Rey, kao jednog od najistaknutijih predavača i istraživača iz oblasti međunarodne ekonomije, koje je održano u Londonu u martu 2018. godine u okviru „85th International Atlantic Economic Conference“. U 2013. godini prisustvovala je obuci „Trade in financial markets“ u organizaciji TeleTRADE D.J., a u 2011. godini je pohađala kurs „Napredni Excel: Poslovno odlučivanje i finansijska analiza“ u organizaciji Ekonomskog fakulteta u Beogradu.

2. Bibliografija i prikaz najznačajnijih radova kandidatkinje

Aleksandra Đorđević je u dosadašnjem naučno-istraživačkom radu objavila veći broj naučnih radova koji pripadaju oblasti međunarodnih ekonomskih odnosa, u užem ili širem smislu. Pomenuti radovi navedeni su u nastavku, kao i prikaz najznačajnijih radova kandidatkinje.

2.1. Bibliografija

- a) Doktorska disertacija i master rad
- **Đorđević, A.** (2021), *Uticaj deviznih kurseva na izvoz zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope: analiza na nivou sektora*, Doktorska teza, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu. (M71)
 - **Đorđević, A.** (2013), *Mesto i uloga stranih direktnih investicija u međunarodnim tokovima kapitala*, Master teza, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu.
- b) Radovi objavljeni u časopisima
- **Đorđević Zorić, A.** (2020) "Sensitivity of CESEE countries' export of differentiated products to exchange rate changes", *Industrija*, Vol. 48, No. 3, pp. 7-26, ISSN: 0350-0373. (M51)
 - Kovačević, I., Anić, A., Ribić, M., **Đorđević Zorić, A.** (2020) "Economic Impact of The Creative Industry and The Example of Serbia", *Ekonomika preduzeća*, No. 7-8, pp. 522-531. ISSN: 0353-443X. (M24)
 - Kovačević, I., **Đorđević Zorić, A.**, Anić, A., Ribić, M. (2020) "Specifičnosti sektora kreativnih industrija kao jednog od pokretača privrednog razvoja Srbije", *Ekonomске ideje i praksa*, No. 38, pp. 49-64, ISSN: 2217-6217. (M51)
 - **Đorđević Zorić, A.** (2019), "Neuravnoteženost deviznog kursa kao potencijalni okidač protekcionističke trgovinske politike", *Ekonomске ideje i praksa*, No. 34, pp. 47-60, ISSN: 2217-6217. (M51)
 - Lončar, D., **Đorđević, A.**, Lazić, M., Milošević, S., Rajić, V. (2016), "Interplay Between Market Concentration and Competitive Dynamics in the Banking Sector: Evidence from Serbia, Croatia, Romania and the Czech Republic", *Ekonomika preduzeća*, No. 5-6, pp. 332-346. ISSN: 0353-443X. (M24)
 - **Đorđević, A.** (2015), "Transnational corporations and the effects of their operations on the economy of Serbia", *Bankarstvo*, Association of Serbian Banks, 1/2015, pp. 48-77. ISSN: 1451-4354. (M51)
- c) Radovi objavljeni u zbornicima sa međunarodnih naučnih konferencija (u celini ili u izvodu)
- **Đorđević Zorić, A.** (2019), "The Importance of Exchange Rate Stability for Export Growth", pp. 599-611, *52nd IISES International Academic Conference*, Barcelona, September 23-26. ISBN: 978-80-87927-91-5, ISSN: 2336-5617. (M33)
 - **Đorđević, A.** (2018), "Methodological Issues in Estimating the Impact of Exchange Rates on International Trade", p. 16, *9th RSEP Social Sciences Conference*, Rome, November 13-15. ISBN: 978-605-284-122-8. (M34)
 - **Đorđević, A.** (2017), "External Imbalances in Post Crisis World: A Quantile Panel Perspective", p. 176, *5th RSEP Social Sciences Conference*, Barcelona, November 7-10. ISBN: 978-605-307-788-6. (M34)
 - **Đorđević, A.**, Zildžović, E. (2017) "Shifts in International Investment Position of Emerging Markets: Short-term or Long-term Phenomenon?", p. 12, *Economic Policy for Smart, Inclusive and Sustainable Growth Conference*, Belgrade, June 15-17. ISBN: 978-86-403-1523-4. (M34)

- **Dorđević, A.** (2016), "Analysis of Banking Market Structure – the Potential Impact on Export: Evidence from Serbia", pp. 173-184, *Global Academic Institute International Academic Conference*, Prague, September 4-7. ISBN: 978-0-9965808-4-7. (M33)
 - **Dorđević, A.** (2015), "The Position of Developing Countries and Transition Economies in Global Foreign Direct Investment Flows", Vol 1, pp. 30-45, *17th EBES Conference*, Venice, October 15-17. ISBN 978-605-84468-3-0. (M33)
- d) Radovi objavljeni u tematskim zbornicima radova
- Živanović, M., **Dorđević Zorić, A.** (2019), "Neophodnost finansijskog izveštavanja o valutnom riziku za merenje uticaja volatilnosti deviznog kursa na performanse domaće privrede", Zbornik radova: *Perspektive održivog makroekonomskog razvoja Republike Srbije*, Ekonomski fakultet u Beogradu, pp. 419-445. ISBN: 978-86-403-1607-1. (M44)
 - **Dorđević Zorić, A.** (2019), "Savremeni protekcionizam zasnovan na politici deviznog kursa", U: *Savremeni protekcionizam i njegove posledice na privredu Srbije*, Ekonomski fakultet u Beogradu, p. 25. ISBN: 978-86-403-1588-3. (M64)
 - **Dorđević, A.** (2017), "Stanje i struktura međunarodne investicione pozicije Srbije", Zbornik radova: *Ekonomska politika i razvoj*, Ekonomski fakultet u Beogradu, pp. 47-69. ISBN: 978-86-403-1537-1. (M44)
 - **Dorđević, A.** (2016), "Značaj stranih direktnih investicije za zemlje Jugoistočne Evrope sa posebnim osvrtom na Srbiju", Zbornik radova: *Strane direktne investicije i privredni rast u Srbiji*, Naučno društvo ekonomista Srbije, Ekonomski fakultet u Beogradu, pp. 159-175. ISBN: 978-86-403-1506-7. (M61)
- e) Monografija nacionalnog značaja
- Zildžović E., Nedeljković, M., **Dorđević, A.** (2016), *Intertemporalni modeli tekućeg računa bilansa plaćanja: teorijske i empirijske postavke*, Fakultet za ekonomiju, finansije i administraciju, Beograd. ISBN: 978-86-86281-34-0. (M42)
- f) Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja
- Bjelić, P., Popović Petrović, I., **Dorđević Zorić, A.** & Kastratović, R. (2020) "Serbia in Global Value Chains", in: Dr. Chen Xin (Ed.), *CEE Countries in Europe: Toward Center or Periphery in Global Value Chains*, China-CEE Institute, Budapest, pp. 68-93, ISBN: 978-615-6124-08-1. (M14)

2.2. Prikaz najznačajnijih radova

Prikaz najznačajnijih radova kandidatkinje počinjemo prikazom doktorske disertacije, nakon čega će uslediti prikaz odabranih radova koji su blisko povezani sa užom naučnom oblašću definisanom u konkursu.

Prikaz doktorske disertacije:

Dorđević, A. (2021), *Uticaj deviznih kurseva na izvoz zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope: analiza na nivou sektora*, Doktorska teza, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu. (M71)

Predmet istraživanja doktorske disertacije kandidatkinje predstavlja istovremeno ispitivanje efekata dve vrste promena deviznih kurseva na sektorski bilateralni izvoz, uz analiziranje heterogenosti uticaja u zavisnosti od nivoa izvoza. U tom smislu, cilj dokorskog istraživanja kandidatkinje je da ispita kakve efekte volatilnost i neuravnoteženost deviznih kurseva imaju na kretanje izvoza pojedinih grupa proizvoda, kao i kakav je uticaj faktor ponude, tražnje i troškova trgovine. Pored toga, cilj je ispitati da li se uticaj faktora razlikuje i u okviru iste grupe proizvoda u zavisnosti od intenziteta trgovinske razmene konkretnom grupom proizvoda, što predstavlja važan iskorak u odnosu na dosadašnja istraživanja. Pomenuta analiza sprovedena je kako na nivou CESEE zemalja, tako i na nivou Srbije, u razdoblju koje obuhvata period pre, tokom i nakon svetske ekonomske krize.

Metodologija istraživanja zasniva se na primeni pristupa koji omogućava sveobuhvatno i postupno analiziranje međunarodne trgovine. Za te potrebe kandidatkinja u disertaciji razvija empirijski okvir koji omogućava analizu heterogenosti uticaja faktora trgovine na kretanje izvoza u zavisnosti od nivoa trgovinske razmene, korišćenjem dezagregiranih podataka i uz uvažavanje preporuka i nalaza važnih istraživanja iz ove oblasti. Konkretnije, u doktoratu je razvijen i implementiran originalan empirijski okvir koji omogućava ocenjivanje gravitacione jednačine primenom kvantilne panel regresije, kao novog pravca u ekonometrijskoj literaturi.

Kandidatkinja je istraživanje sprovedla kako za zemlje CESEE regiona, tako i posebno za Srbiju, te su i rezultati ova dva dela dokorskog istraživanja posebno prezentovana i protumačena u doktoratu, sa jasnim implikacijama i preporukama za kreatore ekonomske politike. S obzirom na kompleksnost i obimnost sprovedenih istraživanja, u ovom prikazu ćemo se osvrnuti na osnovne nalaze analize koja se odnosi isključivo na Srbiju.

Rezultati empirijske analize uticaja volatilnosti i neuravnoteženosti deviznog kursa uz kontrolisanje uticaja faktora ponude, tražnje i troškova trgovine na kretanje sektorskog izvoza Srbije ukazuju da se uticaj faktora koji određuju kretanje izvoza Srbije razlikuje po sektorima i nivoima izvoza, što omogućava da se uoče prepreke za ostvarivanje veće vrednosti izvoza (kada je izvoz na niskom nivou), kao i faktora koji mogu nepovoljno uticati na kretanje izvoza Srbije ka onim zemljama koje predstavljaju važno izvozno tržište (odnosno gde se plasiraju visoke vrednosti izvoza), za svaki sektor pojedinačno. Devizni kurs značajno utiče na izvoz svih sektora Srbije, pri čemu se uticaj razlikuje po sektorima i u zavisnosti od intenziteta trgovinske razmene u okviru svakog sektora. Kapitalna dobra i njihovi delovi predstavljaju kategoriju proizvoda čiji je izvoz iz Srbije najmanje podložan deviznom riziku, dok su transportna sredstva i delovi kategorija proizvoda čiji je izvoz iz Srbije najosetljiviji na promene deviznih kurseva. Imajući u vidu da, prema našim saznanjima, ni u jednom od radova u oskudnoj literaturi koja analizira determinante sektorskog izvoza Srbije do sada nisu razmatrane sve kategorije proizvoda koje su bile predmet analize ovog rada, kao i da u dosadašnjoj literaturi nije analizirana heterogenost uticaja determinanti duž raspodele sektorskog izvoza Srbije, već su korišćeni pristupi koji se zasnivaju na srednjoj vrednosti, dobijeni rezultati pružaju važne implikacije za kreatore ekonomske politike u Srbiji, kako u pogledu sagledavanja efekata lokalnih i globalnih kretanja, tako i u pogledu ispravnog definisanja mera u cilju povećanja izvoza zemlje. U tom smislu, istraživanje koje je predmet doktorske disertacije kandidatkinje rezultira definisanjem smernica za kreatore ekonomske politike Srbije u domenu mera koje bi pogodovale izvozu svih sektora, zatim mera koje bi doprinele smanjivanju prepreka za povećanje učešća izvoza proizvoda veće dodate vrednosti i savremenih tehnoloških karakteristika u strukturi izvoza Srbije, kao i mera koje bi rezultirale boljim pozicioniranjem srpskih izvoznih proizvoda sektora hrane i pića i učvršćivanjem i povećanjem tržišnog učešća. Poseban segment implikacija odnosi se na definisanje smernica za ublažavanje deviznog rizika, neizvesnosti i transakcionih troškova kojima su srpski izvoznici svih analiziranih kategorija proizvoda izloženi.

Nakon uvida u doktorsku disertaciju može se zaključiti da je kandidatkinja sveobuhvatno, korišćenjem opsežne literature i relevantne metodologije obradila temu, ostvarila cilj istraživanja i odgovorila na istraživačka pitanja. Pregledom relevantne teorijske i empirijske literature kandidatkinja je postavila adekvatnu teorijsku osnovu empirijskom istraživanju uticaja promena deviznih kurseva na izvoz, čime je jasno motivisan predmet istraživanja. Sama ekonometrijska analiza sprovedena je detaljno, korišćenjem odgovarajuće metodologije i primenom savremenih metoda u analizama međunarodne trgovine.

Istraživanje sprovedeno kako na nivou zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope, tako i na nivou Srbije, rezultiralo je višestrukim, vrednim i originalnim zaključcima koji imaju jasne implikacije za nosioce ekonomske politike. U tom smislu, doktorska disertacija Aleksandre Đorđević predstavlja važan doprinos oblasti međunarodnih ekonomskih odnosa, kako iz teorijskog, tako i iz praktičnog ugla.

Prikaz odabranih radova:

Bjelić, P., Popović Petrović, I., **Đorđević Zorić, A.** & Kastratović, R. (2020) "Serbia in Global Value Chains", in: Dr. Chen Xin (Ed.), *CEE Countries in Europe: Toward Center or Periphery in Global Value Chains*, China-CEE Institute, Budapest, pp. 68-93, ISBN: 978- 615-6124-08-1. (M14)

Ova monografija međunarodnog značaja nastala je kao rezultata saradnje Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani i Ekonomskog fakulteta u Beogradu, u okviru realizacije projekta China-CEE instituta. Poglavlje u čijoj izradi je kandidatkinja Aleksandra učestvovala kao koautor, predstavlja važan doprinos analizi globalnih lanaca vrednosti (eng. Global Value Chains – GVC) u zemljama centralne i istočne Evrope kroz analiziranje uključenosti Srbije u ove lance. Rezultati istraživanja su pokazali da se učešće Srbije u GVC povećalo u periodu od 2005. do 2015. godine. Međutim, i pored povećane uključenosti, pozicija Srbije u GVC se pogoršala u pomenutom periodu. Konkretnije, povećanje učešća Srbije u GVC zasnilo se na uspostavljanju tzv. backward veza, odnosno inostrani inputi su imali veći značaj u srpskom izvozu nego što je srpski izvoz intermedijarnih proizvoda učestvovao u izvozu drugih zemalja (tzv. forward veze). Dakle, iako se učešće Srbije u GVC povećalo, dominantnost backward u odnosu na forward veze ukazuje na pogoršanje pozicije Srbije u GVC. Sprovedena analiza je značajna imajući u vidu da je u sadašnjem globalnom ekonomskom okruženju geografska diversifikacija i upravljanje rizikom u okviru lanca snabdevanja od velike važnosti za uspešnu internacionalizaciju preduzeća i održiv dugoročni rast malih otvorenih privreda. U tom smislu, ovo istraživanje u kome je kandidatkinja učestvovala ima višestruke doprinose za privredu Srbije, u smislu sagledavanja trenutnog stanja i preporuka za delovanje, kako bi se pozicija Srbije u GVC poboljšala.

Đorđević Zorić, A. (2020) "Sensitivity of CESEE countries' export of differentiated products to exchange rate changes", *Industrija*, Vol. 48, No. 3, pp. 7-26, ISSN: 0350-0373. (M51)

Ovaj rad nastao je kao rezultat rada na doktorskoj disertaciji i odnosi se na jedan segment empirijskog istraživanja koje je kandidatkinja u doktoratu sprovedla. Konkretnije, istraživanje koje je predmet ovog rada nastoji da ispita efekte promena deviznih kurseva na vrednost bilateralnog izvoza diferenciranih proizvoda izabranih CESEE zemalja, uz kontrolisanje uticaja ostalih faktora koji se standardno uključuju kada se međunarodna trgovina analizira na bilateralnom nivou. Identifikovanje determinanti koje utiču na izvoz proizvoda više dodate vrednosti je za ovu grupaciju zemalja od posebne važnosti, pri čemu analiziranje efekata koji promene deviznih kurseva imaju na kretanje izvoza ove vrste proizvoda predstavlja doprinos dotadašnjim istraživanjima. U cilju sveobuhvatnog razumevanja veze između posmatranih varijabli kandidatkinja je u ovom radu za ocenjivanje gravitacione jednačine koristila kvantilnu panel regresiju. Ispitivanje heterogenosti uticaja promena deviznih kurseva i drugih izabranih faktora trgovine duž raspodele izvoza još jedan je od doprinosa ovog rada, s obzirom da se istraživanja bilateralne trgovine uobičajeno zasnivaju na ocenjivanju prosečnog uticaja. Rezultati koje je kandidatkinja dobila i prezentovala u ovom istraživanju pokazuju da je izvoz diferenciranih proizvoda pod značajanim uticajem promena deviznih kurseva. Volatilnost deviznog kursa negativno se odražava na izvoz ovih proizvoda, pri čemu uticaj raste na višim nivoima izvoza, ukazujući na potrebu pronalaženja načina da se devizni rizik umanj. Heterogenost uticaja u zavisnosti od nivoa izvoza potvrđena je i u slučaju ostalih faktora čiji je uticaj na kretanje izvoza diferenciranih proizvoda kandidatkinja razmatrala u ovom radu.

Đorđević Zorić, A. (2019), "Neuravnoteženost deviznog kursa kao potencijalni okidač protekcionističke trgovinske politike", *Ekonomске ideje i praksa*, No. 34, pp. 47-60, ISSN: 2217-6217. (M51)

Opasnost od potencijalnog oživljavanja protekcionizma nakon dugogodišnjih napora u cilju liberalizacije međunarodne trgovine intenzivirala je debate o uticaju deviznih kurseva na spoljnotrgovinsku politiku, što je kandidatkinja prepoznala i analizirala u ovom radu. Mogućnost preliivanja politike deviznog kursa na spoljnotrgovinsku politiku, kao i mogućnost uticaja kretanja nivoa deviznog kursa na jačanje protekcionističke aktivnosti implicira neophodnost analiziranja neuravnoteženosti kursa. U tom smislu, kandidatkinja je u ovom radu ukazala na važnost praćenja odstupanja deviznog kursa od ravnotežnog nivoa, i ispitala stepen neuravnoteženosti kursa izabranih zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope, kako bi se ukazalo na potencijalno postojanje opasnosti od jačanja protekcionizma u ovim zemljama. Dobijeni rezultati, primenom dva pristupa, pokazali su da neuravnoteženost kursa postoji, ali da smer i stepen neuravnoteženosti varira u zavisnosti od izabranog metoda izračunavanja. Kretanje izabranih pokazatelja neuravnoteženosti ukazuje na smanjivanje podsticaja za jačanje protekcionističke aktivnosti, koja bi se negativno odrazila na region, što predstavlja važan nalaz ovog istraživanja kandidatkinje.

3. Učešće u naučnim i stručnim projektima

Aleksandra Đorđević je učestvovala na nekoliko domaćih i međunarodnih projekata koji su blisko povezani sa užom naučnom oblašću kojom se bavi. Tokom 2019. godine je bila član projektnog tima na međunarodnom istraživačkom projektu „CEE Countries in Europe: Towards Center or Periphery“ međunarodnog akademskog konzorcijuma, kojim rukovodi Ekonomski fakultet Univerziteta u Ljubljani, a pod pokroviteljstvom China-CEE instituta iz Budimpešte. U periodu 2019-2021. godina bila je član projektnog tima na projektu međunarodne naučne saradnje Ministarstva nauke Crne Gore i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije pod nazivom „Uticaj deviznog kursa na spoljnotrgovinsku neravnotežu u uslovima krize – održivi razvoj novih zemalja članica EU i Zapadnog Balkana“. Pored toga, učestvovala je i na dva domaća naučna projekta: „Uloga države u novom modelu rasta privrede Srbije“ Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (2018-2021) i „UNDP – Istraživanje ekonomskog uticaja kreativnih industrija u Republici Srbiji“ u okviru Naučno-istraživačkog centra Ekonomskog fakulteta u Beogradu (2019).

4. Ocena naučno-istraživačkog rada kandidatkinje

Uža oblast naučno-istraživačkog interesovanja Aleksandre Đorđević odnosi se na pitanja iz oblasti međunarodne ekonomije, međunarodnih finansija, međunarodnih ekonomskih odnosa Srbije, deviznih kurseva, stranih direktnih investicija itd. Objavila je veći broj naučnih radova u kategorijama: nacionalni časopis međunarodnog značaja, vrhunski časopis nacionalnog značaja i istaknuti nacionalni časopis. Učestvovala je na šest međunarodnih naučnih konferencija gde je prezentovala svoja istraživanja, a radovi su u celini ili u izvodu štampani u zbornicima sa međunarodnih naučnih skupova. Imala je dva izlaganja po pozivu na skupovima nacionalnog značaja i objavila je dva rada u tematskim zbornicima. Učestvovala je kao koautor u izradi jedne monografije nacionalnog značaja, kao i jednog poglavlja u monografiji međunarodnog značaja.

Kategorije u kojima je Aleksandra Đorđević objavljivala od izbora u zvanje asistenta:

Kategorija	Broj radova
Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja (M14)	1
Rad u nacionalnom časopisu međunarodnog značaja (M24)	2
Saopštenje sa međunarodnog skupa štampano u celini (M33)	3
Saopštenje sa međunarodnog skupa štampano u izvodu (M34)	3
Monografija nacionalnog značaja (M42)	1
Rad u istaknutom tematskom zborniku vodećeg nacionalnog značaja (M44)	2
Rad u vrhunskom časopisu nacionalnog značaja (M51)	4
Predavanje po pozivu sa skupa nacionalnog značaja štampano u celini (M61)	1
Saopštenje sa skupa nacionalnog značaja štampano u izvodu (M64)	1

Naučno-istraživačke aktivnosti realizovala je i u okviru dva domaća i dva međunarodna naučna projekta (videti odeljak 3 ovog Referata).

Objavljeni radovi predstavljaju svojevrsan i važan doprinos oblasti Međunarodnih ekonomskih odnosa, u teorijskom i empirijskom pogledu. Na osnovu objavljenih radova može se zaključiti da kandidatkinja poseduje visoko izražene analitičke veštine i sistematičan istraživački pristup koji rezultira pisanjem visokokvalitetnih radova sažetim i jasnim stilom. Objavljeni radovi svedoče o sveobuhvatnom i temeljnom pristupu koji kandidatkinja ima kada je reč o prikupljanju i obradi naučno-stručne literature iz oblasti Međunarodnih ekonomskih odnosa. Izuzetno obimna literatura korišćena u doktorskoj disertaciji sugeriše da kandidatkinja veoma dobro poznaje naučno-istraživačke radove iz oblasti Međunarodnih ekonomskih odnosa. Osim toga, složenost ekonometrijskih modela koje je kandidatkinja koristila u svojim radovima ukazuje na visoko poznavanje metodoloških osnova za sprovođenje istraživanja.

5. Ocena nastavno-pedagoškog rada kandidatkinje

Tokom rada na Ekonomskom fakultetu u Beogradu Aleksandra Đorđević je držala vežbe na predmetima: Međunarodna ekonomija, Međunarodne finansije i Ekonomski odnosi Srbije sa inostranstvom. Nastavu izvodi i na predmetu International Economics (na međunarodnom programu Economics and Finance u saradnji sa London School of Economics).

Pri izvođenju i organizaciji nastave Aleksandra Đorđević je pokazala veliku zainteresovanost, posvećenost, temeljnost i stručnost, što je prepoznato od strane studenata, te je pedagoški rad Aleksandre Đorđević izuzetno visoko ocenjen. Prosečna ocena pedagoškog rada dobijena na osnovu studentskog vrednovanja u Anketi o vrednovanju pedagoškog rada nastavnika Univerziteta u Beogradu za predmet Međunarodna ekonomija iznosi 4,7/5, za predmet Međunarodne finansije 4,8/5, a za predmet Ekonomski odnosi Srbije sa inostranstvom 4,7/5.

Učestvovala je u odbrani većeg broja diplomskih radova.

6. Doprinos akademskoj i široj zajednici

Aleksandra Đorđević je ostvarila višestruki i značajan doprinos naučnoj i široj zajednici, kroz:

- 1) *Objavljivanje naučnih radova* koji proširuju opsege dosadašnjih istraživanja i značajno doprinose oblasti Međunarodnih ekonomskih odnosa, kako iz teorijskog, tako i iz praktičnog ugla;
- 2) *Učešće na domaćim i međunarodnim konferencijama* na kojima je prezentovanjem svojih radova široj akademskoj zajednici predstavila nova istraživanja iz oblasti Međunarodnih ekonomskih odnosa. Jedno od takvih izlaganja realizovano je na osnovu poziva Naučnog društva ekonomista Srbije;
- 3) *Učešće na domaćim i međunarodnim projektima* čiji rezultati, objavljeni u vidu naučnih radova i monografija, daju doprinos kako akademskoj, tako i široj zajednici. Preciznije, bila je saradnica na dva domaća naučna projekta i dva međunarodna naučna projekta (više u delu 3 ovog Referata);
- 4) *Članstvo u organizacionom odboru* dva naučna skupa međunarodnog nivoa, što predstavlja doprinos Ekonomskom fakultetu ali i široj akademskoj zajednici. Konkretnije, 2015. godine učestvovala je u organizaciji i sprovođenju pete „ASECU Youth International Conference & Summer School“, organizovane pod pokroviteljstvom Ekonomskog fakulteta u Beogradu. Učestvovala je i u organizaciji konferencije „Economic policy for smart, sustainable and inclusive growth“ održane povodom 80 godina Ekonomskog fakulteta u Beogradu 2017. godine;
- 5) *Rad u telima Ekonomskog fakulteta i učešće u nastavnim aktivnostima van studijskih programa*. U periodu od oktobra 2015. do juna 2020. godine obavljala je funkciju sekretara Katedre za međunarodne ekonomske odnose. Tokom 2019. godine učestvovala je na projektu Reforme nastavnog procesa Ekonomskog fakulteta. U periodu od 2018. do 2020. godine bila je član Komisije za priznavanje stranih visokoškolskih isprava. Bila je i član Komisije za ocenu studentskih predloga za finansiranje vannastavnih aktivnosti u 2022. godini. Trenutno je anagažovana kao pomoćni predavač na kursu „MS Office – Excel“ koji se organizuje na Ekonomskom fakultetu u Beogradu u okviru nastavnih aktivnosti van studijskih programa;
- 6) *Međunarodnu saradnju* sa međunarodnim organizacijama i stranim visokoškolskim i naučno-istraživačkim ustanovama, što je posebno važno imajući u vidu užu naučnu oblast kandidatkinje. Pored pomenutog učešća na međunarodnim konferencijama i angažovanja u realizaciji nastave u formi predavača na zajedničkom studijskom programu LSE i Ekonomskog fakulteta, u domenu međunarodne saradnje se ističe i sledeće. Aleksandra Đorđević je u julu 2014. godine predstavljala Srbiju na tronedeljnom seminaru Konferencije Ujedinjenih nacija o trgovini i razvoju („UNCTAD 29th Regional Course on Key Issues on the International Economic Agenda for countries with economies in transition“). U decembru 2015. godine pohađala je kurs Svetske trgovinske organizacije pod nazivom „Trade finance and the WTO“. U julu 2019. godine učestvovala je na letnjoj školi za mlade ekonomiste – „Sarajevo 2019, Data Analysis for Public Policy“. U domenu međunarodne saradnje se ističu i angažovanje u svojstvu istraživača na dva međunarodna projekta (više u odeljku 3 ovog Referata).

7. Ispunjenost zakonskih uslova i kriterijuma za izbor u zvanje docenta

Tabela 1.1. Ispunjenost opšteg uslova

Opšti uslov	Ispunjenost uslova
Naučni naziv doktora nauka iz naučne oblasti za koju se bira stečen na akreditovanom univerzitetu i akreditovanom studijskom programu u zemlji ili diploma doktora nauka stečena u inostranstvu, priznata u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju	Ispunjen Doktorska disertacija pod nazivom „Uticaj deviznih kurseva na izvoz zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope: analiza na nivou sektora“ odbranjena 18.10.2021. godine na Univerzitetu u Beogradu - Ekonomskom fakultetu.

Tabela 1.2. Ispunjenost obaveznih uslova

Obavezni uslovi	Ispunjenost uslova
Pristupno predavanje iz oblasti za koju se bira, pozitivno ocenjeno od strane visokoškolske ustanove	Ispunjen Pristupno predavanje na temu „Fleksibilnost deviznih kurseva – uzroci i posledice“ koje je održano 23.3.2022. godine na Univerzitetu u Beogradu - Ekonomskom fakultetu ocenjeno je najvišom ocenom.
Pozitivna ocena pedagoškog rada u studentskim anketama tokom celokupnog prethodnog izbornog perioda (ako ga je bilo).	Ispunjen Prosečna ocena pedagoškog rada dobijena na osnovu studentskog vrednovanja u Anketi o vrednovanju pedagoškog rada nastavnika Univerziteta u Beogradu za predmet Međunarodna ekonomija iznosi 4,7/5, za predmet Međunarodne finansije 4,8/5, a za predmet Ekonomski odnosi Srbije sa inostranstvom 4,7/5. Iskustvo u pedagoškom radu sa studentima: 9 generacija studenata na Univerzitetu u Beogradu - Ekonomskom fakultetu (3 u zvanju demonstratora i 6 u zvanju asistenta).
Objavljen jedan rad iz kategorije M20 ili tri rada iz kategorije M51 iz naučne oblasti za koju se bira.	Ispunjen Dva rada iz kategorije M24. Četiri rada iz kategorije M51.
Saopšten jedan rad na naučnom skupu, objavljen u celini (kategorije M31, M33, M61, M63).	Ispunjen Tri rada iz kategorije M33. Jedan rad iz kategorije M61.

Tabela 1.3. Ispunjenost izbornih uslova

Izborni uslovi (minimalno 2 od 3 uslova)	Bliže odrednice (najmanje po jedna iz 2 izborna uslova)	Ispunjenost uslova
1. Stručno – profesionalni doprinos	<p>1. Predsednik ili član uređivačkog odbora naučnih časopisa ili zbornika radova u zemlji ili inostranstvu.</p> <p>2. Predsednik ili član organizacionog ili naučnog odbora na naučnim skupovima nacionalnog ili međunarodnog nivoa.</p> <p>3. Predsednik ili član komisija za izradu završnih radova na akademskim master ili doktorskim studijama.</p> <p>4. Rukovodilac ili saradnik na domaćim i međunarodnim naučnim projektima.</p>	<p>Ispunjena odrednica 2 Članica organizacionog odbora pete „ASECU Youth International Conference & Summer School“, organizovane pod pokroviteljstvom Ekonomskog fakulteta u Beogradu 2015. godine;</p> <p>Članica organizacionog odbora konferencije „Economic policy for smart, sustainable and inclusive growth“ održane povodom 80 godina Ekonomskog fakulteta u Beogradu 2017. godine.</p> <p>Ispunjena odrednica 4 Saradnica na dva domaća naučna projekta: „Uloga države u novom modelu rasta privrede Srbije“ Ministarstva prosvete nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (2018-2021); „UNDP – Istraživanje ekonomskog uticaja kreativnih industrija u Republici Srbiji“ koji je realizovan u okviru Naučno-istraživačkog centra Ekonomskog fakulteta u Beogradu (2019).</p> <p>Saradnica na dva međunarodna naučna projekta: Međunarodni istraživački projekat „CEE Countries in Europe: Towards Center or Periphery“ međunarodnog akademskog konzorcijuma, kojim rukovodi Ekonomski fakultet Univerziteta u Ljubljani, a pod pokroviteljstvom China-CEE instituta iz Budimpešte (2019); Projekat međunarodne naučne saradnje Ministarstva nauke Crne Gore i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije pod nazivom „Uticaj deviznog kursa na spoljnotrgovinsku neravnotežu u uslovima krize – održivi razvoj novih zemalja članica EU i Zapadnog Balkana“ (2019-2021).</p>

<p>2. Doprinos akademskoj i široj zajednici</p>	<p>1. Članstvo u stranim ili domaćim akademijama nauka, članstvo u stručnim ili naučnim asocijacijama u koje se član bira.</p> <p>2. Predsednik ili član organa upravljanja, stručnog organa ili komisija na fakultetu ili univerzitetu u zemlji ili inostranstvu.</p> <p>3. Član nacionalnog saveta, stručnog, zakonodavnog ili drugog organa i komisije ministarstava.</p> <p>4. Učešće u nastavnim aktivnostima van studijskih programa (permanentno obrazovanje, kursevi u organizaciji profesionalnih udruženja i institucija, programi edukacije nastavnika) ili u aktivnostima popularizacije nauke.</p> <p>5. Domaće ili međunarodne nagrade i priznanja u razvoju obrazovanja ili nauke.</p>	<p>Ispunjena odrednica 2 Sekretar katedre za Međunarodne ekonomske odnose Ekonomskog fakulteta u Beogradu u periodu 2015-2020. godina;</p> <p>Članica Komisije za priznavanje stranih visokoškolskih isprava na Ekonomskom fakultetu u Beogradu u periodu 2018-2021. godina;</p> <p>Članica Komisije za ocenu studentskih predloga za finansiranje vannastavnih aktivnosti u 2022. godini na Ekonomskom fakultetu u Beogradu.</p> <p>Ispunjena odrednica 4 Učesnica na seminaru Konferencije Ujedinjenih nacija o trgovini i razvoju („UNCTAD 29th Regional Course on Key Issues on the International Economic Agenda for countries with economies in transition“), na kome je predstavljala Srbiju u julu 2014. godine;</p> <p>Učesnica na kursu Svetske trgovinske organizacije pod nazivom „Trade finance and the WTO“ u decembru 2015. godine;</p> <p>Učesnica na projektu Reforme nastavnog procesa na Ekonomskom fakultetu u Beogradu tokom 2019. godine;</p> <p>Pomoćni predavač na kursu „MS Office – Excel“ za studente IV godine Ekonomskog fakulteta u Beogradu u 2022. godini.</p>
<p>3. Saradnja sa drugim visokoškolskim, naučnoistraživačkim ustanovama, odnosno ustanovama kulture ili umetnosti u zemlji i inostranstvu</p>	<p>1. Rukovođenje ili učešće u međunarodnim naučnim ili stručnim projektima i studijama</p> <p>2. Radno angažovanje u nastavi ili komisijama na drugim visokoškolskim ili naučnoistraživačkim institucijama u zemlji ili inostranstvu, ili zvanje gostujućeg profesora ili istraživača.</p> <p>3. Rukovođenje radom ili članstvo u organu ili profesionalnom udruženju ili organizaciji nacionalnog ili međunarodnog nivoa.</p>	<p>Ispunjena odrednica 1 Istraživač na dva međunarodna projekta:</p> <p>Međunarodni istraživački projekat „CEE Countries in Europe: Towards Center or Periphery“ međunarodnog akademskog konzorcijuma, kojim rukovodi Ekonomski fakultet Univerziteta u Ljubljani, a pod pokroviteljstvom China-CEE instituta iz Budimpešte (2019);</p> <p>Projekat međunarodne naučne saradnje Ministarstva nauke Crne Gore i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije pod nazivom „Uticaj deviznog kursa na spoljnotrgovinsku neravnotežu u uslovima krize – održivi razvoj novih zemalja članica EU i Zapadnog Balkana“ (2019-2021).</p>

	<p>4. Učešće u programima razmene nastavnika i studenata.</p> <p>5. Učešće u izradi i sprovođenju zajedničkih studijskih programa</p> <p>6. Predavanja po pozivu na univerzitetima u zemlji ili inostranstvu.</p>	<p>Ispunjena odrednica 4 Učesnica na većem broju međunarodnih konferencija;</p> <p>Učesnica letnje škole za mlade ekonomiste – „Sarajevo 2019, Data Analysis for Public Policy“.</p> <p>Ispunjena odrednica 5 Učesnica u sprovođenju zajedničkog studijskog programa London School of Economics and Political Science – LSE i Ekonomskog fakulteta u Beogradu, u formi predavača na predmetu International Economics (2019-danas).</p> <p>Ispunjena odrednica 6 Izlaganje po pozivu Naučnog društva ekonomista Srbije za učešće u naučnoj raspravi u formi okruglog stola na temu „Strane direktne investicije i privredni rast u Srbiji“ (oktobar 2016. godine).</p>
--	--	--

8. Zaključno mišljenje i predlog Komisije

Nakon uvida u konkursnu dokumentaciju i ocenjenog pristupnog predavanja, Komisija zaključuje da dr Aleksandra Đorđević u svemu ispunjava uslove i kriterijume za izbor u zvanje docenta propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta u Beogradu i Pravilnikom o minimalnim uslovima za sticanje zvanja nastavnika na Univerzitetu u Beogradu („Glasnik Univerziteta u Beogradu“ br. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18 и 223/21), kao i da njeni naučni i nastavni rezultati značajno prevazilaze minimalne uslove za izbor, što obrazlažemo u nastavku, sumirajući ispunjenost opšteg, obaveznih i izbornih uslova.

Aleksandra Đorđević je uspešno odbranila doktorsku disertaciju pod naslovom „Uticaj deviznih kurseva na izvoz zemalja centralne, istočne i jugoistočne Evrope: analiza na nivou sektora“ na Univerzitetu u Beogradu - Ekonomskom fakultetu čime je ispunila opšti uslov za izbor u zvanje docenta.

Pristupno predavanje na temu „Fleksibilnost deviznih kurseva – uzroci i posledice“ Komisija je ocenila najvišom ocenom. U dosadašnjem radu sa studentima (9 generacija) pokazala je izrazite pedagoške sposobnosti, kao i posvećenost, temeljnost i stručnost, što je potvrđeno veoma visokim ocenama u studentskom vrednovanju pedagoškog rada nastavnika. Objavila je veći broj radova iz oblasti međunarodnih ekonomskih odnosa čiji broj i kategorizacija prevazilaze minimalne uslove za izbor u zvanje docenta. Na osnovu prethodno navedenog Aleksandra Đorđević je ispunila i sve obavezne uslove za izbor u zvanje docenta.

Aleksandra Đorđević je ostvarila višestruke stručno-profesionalne doprinose i doprinose akademskoj i široj zajednici koji se ogledaju u članstvu u organizacionom odboru dve međunarodne naučne konferencije, učešću na dva domaća i dva međunarodna naučna projekta,

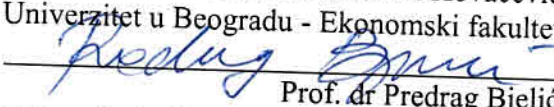
predanom radu u organima upravljanja, stručnim organima i komisijama Ekonomskog fakulteta, učešću u nastavnim aktivnostima van studijskih programa, kao i u intenzivnoj međunarodnoj saradnji u domenu učešća na više međunarodnih naučnih konferencija, seminara, kurseva i edukacija, kao i sprovođenja zajedničkog studijskog programa sa Londonskom školom ekonomije, u čemu se ogleda intenzivno učešće kandidatkinje u saradnji sa drugim visokoškolskim i naučnoistraživačkim ustanovama u zemlji i inostranstvu. Time je Aleksandra Đorđević ispunila i sve izborne uslove za izbor u zvanje docenta, koji značajno prevazilazile minimalne uslove za izbor.

Na osnovu svega izloženog u ovom Referatu, Komisija sa velikim zadovoljstvom predlaže Nastavno-naučnom i izbornom veću Univerziteta u Beogradu - Ekonomskog fakultetu da izabere dr Aleksandru Đorđević u zvanje docenta za užu naučnu oblast Međunarodni ekonomski odnosi.

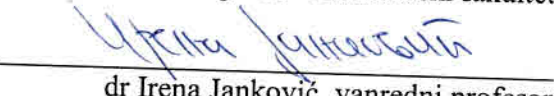
Beograd, 23.3.2022. godine

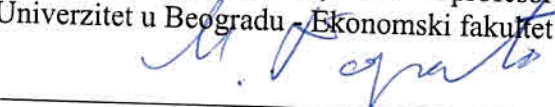
Potpisi članova Komisije

Prof. dr Radovan Kovačević
Univerzitet u Beogradu - Ekonomski fakultet

Prof. dr Predrag Bjelić
Univerzitet u Beogradu - Ekonomski fakultet

dr Ivana Popović Petrović, vanredni profesor
Univerzitet u Beogradu - Ekonomski fakultet

dr Irena Janković, vanredni profesor
Univerzitet u Beogradu - Ekonomski fakultet

Prof. dr Miloš Todorović
Univerzitet u Nišu – Ekonomski fakultet